

IMPACTUL REFORMEI ÎN SĂNĂTATEA MINTALĂ ASUPRA STIGMEI ȘI BUNĂSTĂRII POPULAȚIEI DIN MOLDOVA

Mihaela Belous, Dorin Jelaga

Conducător științific: Anatol Nacu

Catedra de sănătate mintală, psihologie medicală și psihoterapie,
Facultatea de Medicină nr.1, USMF, Republica Moldova

THE IMPACT OF MENTAL HEALTH REFORM ON STIGMA AND POPULATION WELLBEING IN MOLDOVA

Mihaela Belous, Dorin Jelaga

Scientific adviser: Anatol Nacu

Department of Mental Health, Medical Psychology and Psychotherapy,
Nicolae Testemițanu University, Chișinău, Republic of Moldova

Introducere. Începnd cu 2014, Republica Moldova implementează o reformă a sănătății mintale orientată spre servicii comunitare. Aceasta are ca obiectiv reducerea stigmei și îmbunătățirea accesului la îngrijiri. Studiul analizează impactul reformei asupra percepției sociale și a bunăstării populației. **Scop.** Scopul lucrării este evaluarea impactului reformei sănătății mintale din Republica Moldova asupra nivelului de stigmatizare asociat tulburărilor psihice și asupra bunăstării populației. **Material și metode.** Lucrarea se bazează pe analiza documentelor furnizate de organizația Mensana, care reflectă implementarea reformei sănătății mintale în Moldova între 2014–2023. Au fost analizate rapoarte, studii de caz și materiale de politici, cu accent pe stigma, acces și bunăstare. Interpretarea s-a realizat prin lectură tematică, în raport cu cadrul OMS. **Rezultate.** Documentele analizate indică progrese semnificative în reformarea serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova, în special prin extinderea centrelor comunitare și apropierea îngrijirii de persoana cu tulburări mintale. În regiunile unde reforma a fost implementată activ, s-a constatat o reducere a stigmatizării și o atitudine mai deschisă față de persoanele cu suferințe psihice. De asemenea, beneficiarii sunt mai implicați în propriul proces de recuperare, iar bunăstarea raportată s-a îmbunătățit vizibil. Totuși, persistă dificultăți legate de finanțare, lipsa personalului și implementarea inegală între regiuni. **Concluzii.** Reforma sănătății mintale din Moldova a adus îmbunătățiri vizibile în acces, reducerea stigmei și implicarea beneficiarilor în procesul de recuperare. Cu toate acestea, este necesară consolidarea resurselor, formarea continuă a personalului și echitatea implementării la nivel național. **Cuvinte-cheie:** reformă a sănătății mintale, bunăstare psihosocială, stigma.

Introduction. Since 2014, the Republic of Moldova has implemented a mental health reform focused on community-based care. The reform aims to reduce stigma, improve inclusion, and expand access to services. This study examines the reform's impact on social perception, service use, and population well-being. **Objective.** The aim of the study is to evaluate the impact of mental health reform in the Republic of Moldova on the level of stigma associated with mental disorders and on population well-being. **Material and methods.** This study analyzes documents provided by Mensana, reflecting the implementation of mental health reform in Moldova between 2014 and 2023. Reports, case studies, and policy materials were reviewed, focusing on stigma, access, and well-being. Interpretation was guided by World Health Organization community-based mental health framework. **Results.** The analyzed documents indicate significant progress in the reform of mental health services in Moldova, particularly through the expansion of community mental health centers and the shift of care closer to individuals with mental health conditions. In regions where the reform has been actively implemented, a decrease in stigmatization and a more open attitude toward people with mental disorders have been observed. Beneficiaries are also more engaged in their own recovery process, and self-reported well-being has visibly improved. However, challenges remain related to funding, insufficient personnel, and uneven implementation across regions. **Conclusion.** Mental health reform in Moldova has led to visible improvements in access, stigma reduction, and beneficiary involvement in the recovery process. However, sustained progress requires stronger resources, ongoing staff training, and equitable implementation at the national level. **Keywords:** psychosocial well-being, mental health reform, stigma.